ŠKOLENÍ KLADEČŮ
2015

Vytvořil: Zbyněk Novák

Cíl školení kladečů a vedoucích stop

Seznámení a proškolení kladečů a vedoucích stop s metodickými pokyny pro kladení stop, jejich vedení a přípravu terénu za účelem zvýšení odbornosti vedoucích stop a kladečů a tím zkvalitnění jejich práce.

Obsah metodické části školení:

1. Zodpovědnosti za přípravu a kladení stop
2. Příprava terénů a podkladů na stopy
3. Kladení stop
4. Lomy a oblouk na stopě
5. Předměty na stopě
6. Křížení stop

1. Zodpovědnosti za přípravu a kladení stop

Pokud má být společná práce psovoda a psa na stopě hodnocená rozhodčím tím nejvyšším bodovým hodnocením, musí mít každý závodník záruku přesně a kvalitně položené stopy.

Tak jako u obran záleží na kvalitním figurantovi, aby pes předvedl maximální výkon, tak hodně záleží i na kvalitě položené stopy, na které pes neřeší zbytečně chyby v samotném položení stopy a je schopen předvést to co má natrénováno.

Proto jsou zodpovědnosti za přípravu a kladení stop rozděleny:

- Vedoucí závodu
- Vedoucí stop
- kladeči

1.1. Zodpovědnost vedoucího závodu

- Zajistit odborné pomocníky (vedoucí stop a kladeče)
- Je odpovědný za určení terénu (popř. náhradního terénu) a jeho způsobilost pro provádění pachových prací.
- Je odpovědný za domluvení využití plochy na dobu konání stop s majitelem pozemku, nejlépe s jeho písemným souhlasem.
- Dále má povinnost ohlásit mysliveckému sdružení, které využívá dané pozemky jako honitbu, že v určeném termínu se bude konat majitelem povolená akce a nejlépe předložit písemný souhlas majitele pozemku
- Dále musí zajistit veškeré potřebné věci pro zajištění regulérnosti stop (cedulky nášlapů, předměty, kolíky na vymezení prostoru, trasírky na označení křížení)

1.2. Zodpovědnost vedoucího stop

- Musí terén určený na stopy projít a zmapovat, zda svou rozlohou odpovídá stanovenému počtu stop.
- Zajistí vytýčení prostoru každé stopy pomocí z dálky viditelných kolíků. Po obou stranách jednotlivého prostoru, na začátku, na konci a dle velikosti prostoru a s ohledem na kopcovitý terén i v jeho středu (na viditelném horizontu).
- Připravuje plány jednotlivých stop - jejich rozvržení, tj. její tvary, orientaci, křížení, přístupové cesty ke stopám apod.).
- Připravuje společně s vedoucím závodu časový harmonogram jednotlivých stop, tak aby na sebe stopy navazovaly bez problému, vzhledem k přesunu z jedné stopy na druhou.
- Je odpovědný za dodržení harmonogramu pokládání, křížení a zvedání stop.
- Je přítomen při kladení stop, kde dohlíží na práci kladečů. Rovněž instruuje křižitele stop o času a směru křížení.
- Musí dbát na, to aby jednotlivé stopy byly od sebe vzdáleny min. 25 m.
- V případě kladení stop IPO-FH musí být na každém pracovišti jeden vedoucí stop.

1.3. Zodpovědnost kladečů stop

- Dodržování pokynů vedoucího stop a rozhodčího.
- Dostatečné napachování předmětů (min.30 min. před položením stopy).
- Zaznamenání průběhu pokládané stopy včetně umístění předmětů a uvedení času zahájení kladení stopy.
- Dodržovat tvary jednotlivých stop, doporučenou délku úseků a umístění předmětů určených vedoucím stop.
- Oznámení rozhodčímu před vypracováním stopy jakoukoliv změnu provedenou v průběhu kladení stopy nebo jinou skutečnost, která by mohla mít vliv na práci psa na stopě.
- Při vypracování stopy psem se kladeč musí pohybovat v našlapané stopě za psovodem v předepsané vzdálenosti 20 kroků a docházet do vrcholu lomů.
- Kladeč nesmí pokládat stopu pro osoby žijící s ním ve společné domácnosti.

2. Příprava terénů a podkladů stop

(ZODPOVĚDNOST VEDOUCÍHO STOP)

2.1. Orientační mapa terénů.

2.2. Vytýčení prostorů jednotlivých stop

2.3. Časový harmonogram stop

2.4. Plány jednotlivých stop (tvary stop)

2.1. Orientační mapa terénů

2.2. Vytýčení prostorů jednotlivých stop

- Na základě mapy terénu a samotného prozkoumání terénu se vytyčují prostory jednotlivých stop.
- Vytýčení (kolíkování) terénů by mělo probíhat min. dva dny před akcí.
- Vytýčené prostory stop se pak zakreslují do mapy pro potřebu kladečů k jejich snadné orientaci v terénu při kladení stop.

VYTÝČENÍ PROSTORU PRO STOPU

Strana A:
30 kroků (15 m)
200 kroků (100 m)
30 kroků (15 m)
Celkem:
260 kroků (130 m)

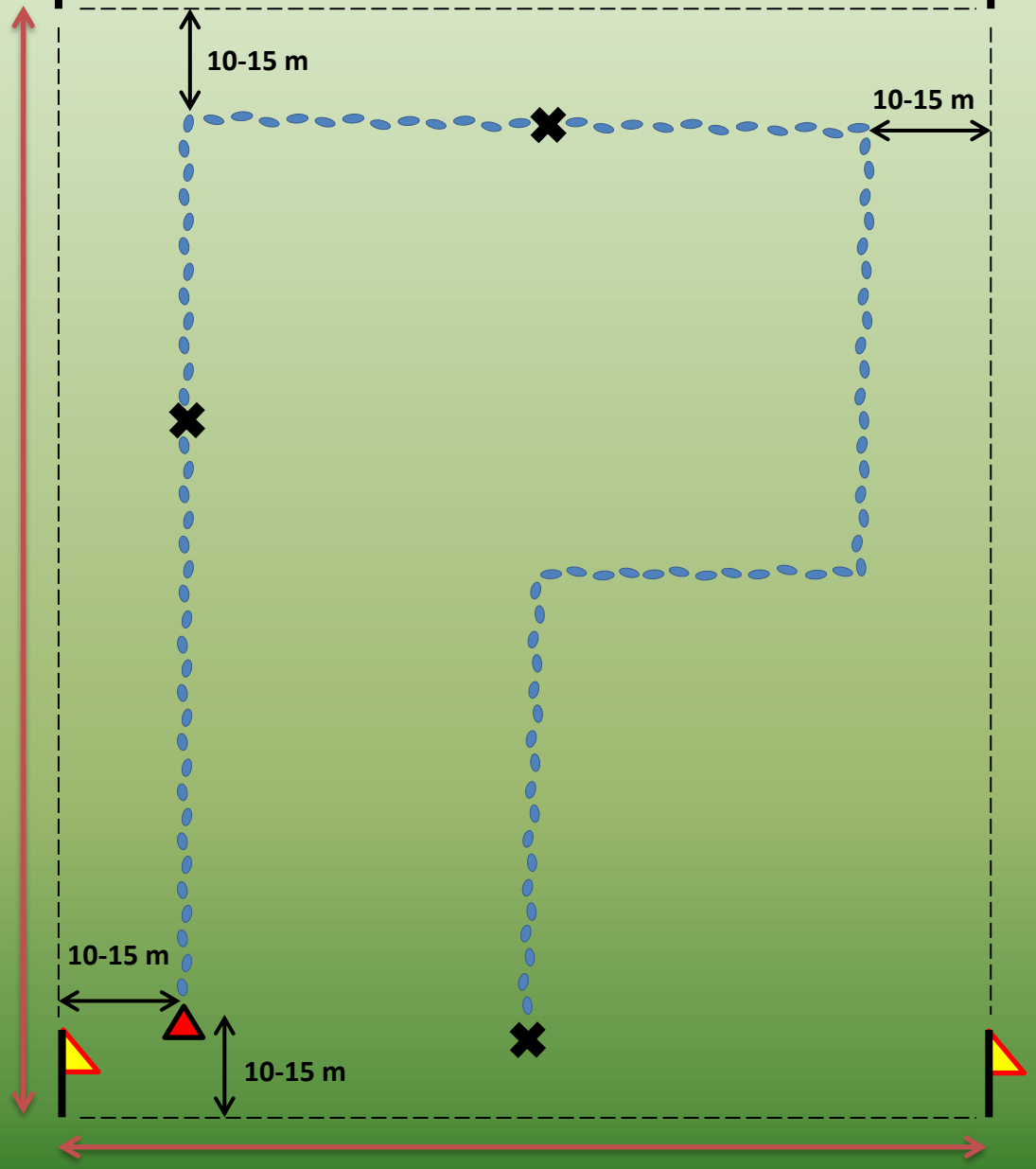

Strana B:
30 kroků (15 m)
150 kroků (75 m)
30 kroků (15 m)
Celkem:
210 kroků (105 m)

Mapa se zakreslenými vykolíkovanými prostory pro stopy

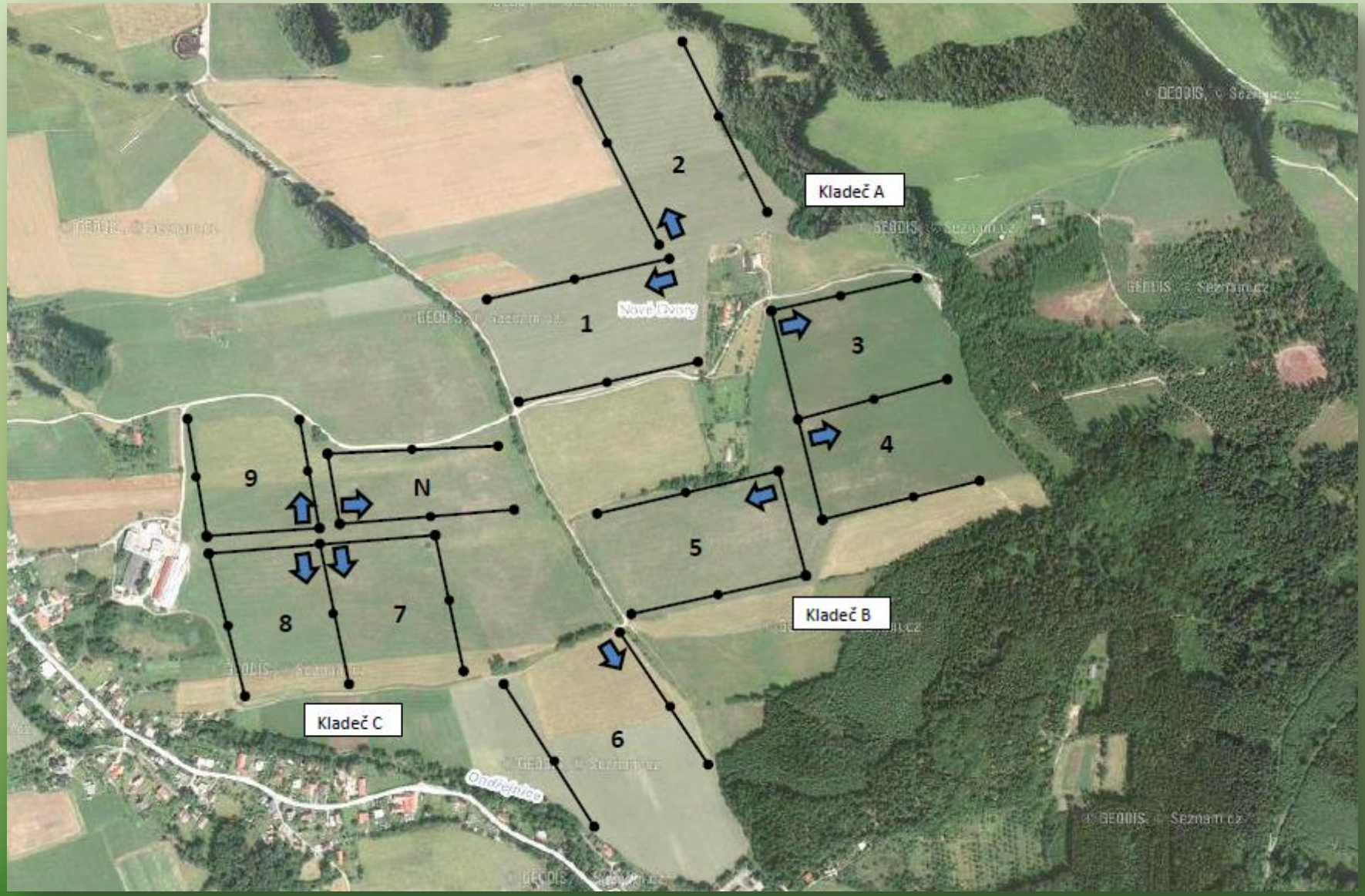

2.3. Harmonogram stop

Příklad č.1:

stopa IPO 3 (FPR 3) – 1 hod. stará stopa, časový limit na vypracování stopy 20 min.

Číslo stopy	čas kladení stopy	čas zvedání stopy	kladeč
1	7:00	8:00	A
2	7:20	8:20	A
3	7:40	8:40	A
4	8:00	9:00	B
5	8:20	9:20	B
6	8:40	9:40	B
7	9:00	10:00	C
8	9:20	10:20	C
9	9:40	10:40	C
10	10:00	11:00	A
11	10:20	11:20	A
12	10:40	11:40	A
13	11:00	12:00	B
14	11:20	12:20	B
15	11:40	12:40	B
16	12:00	13:00	C
17	12:20	13:20	C
18	12:40	13:40	C

Příklad č.2:

stopa FH2 – 3 hod. stará stopa, křížená 30 min. před zvedáním stopy, časový limit na vypracování stopy 45 min.

Číslo stopy	Kladení stopy	Křížení stopy	Vypracování stopy	Kladeč
1.	**7:00**	9:30	**10:00**	A
2.	**7:30**	10:00	**10:30**	A
3.	**8:00**	10:30	**11:00**	A
4.	**8:30**	11:00	**11:30**	B
5.	**9:00**	11:30	**12:00**	B
6.	**9:30**	12:00	**12:30**	B
7.	**10:00**	12:30	**13:00**	C
8.	**10:30**	13:00	**13:30**	C
9.	**11:00**	13:30	**14:00**	C
N	**11:30**	14:00	**14:30**	C

2.4. Plány (tvary) stop

Strana 1 z 5

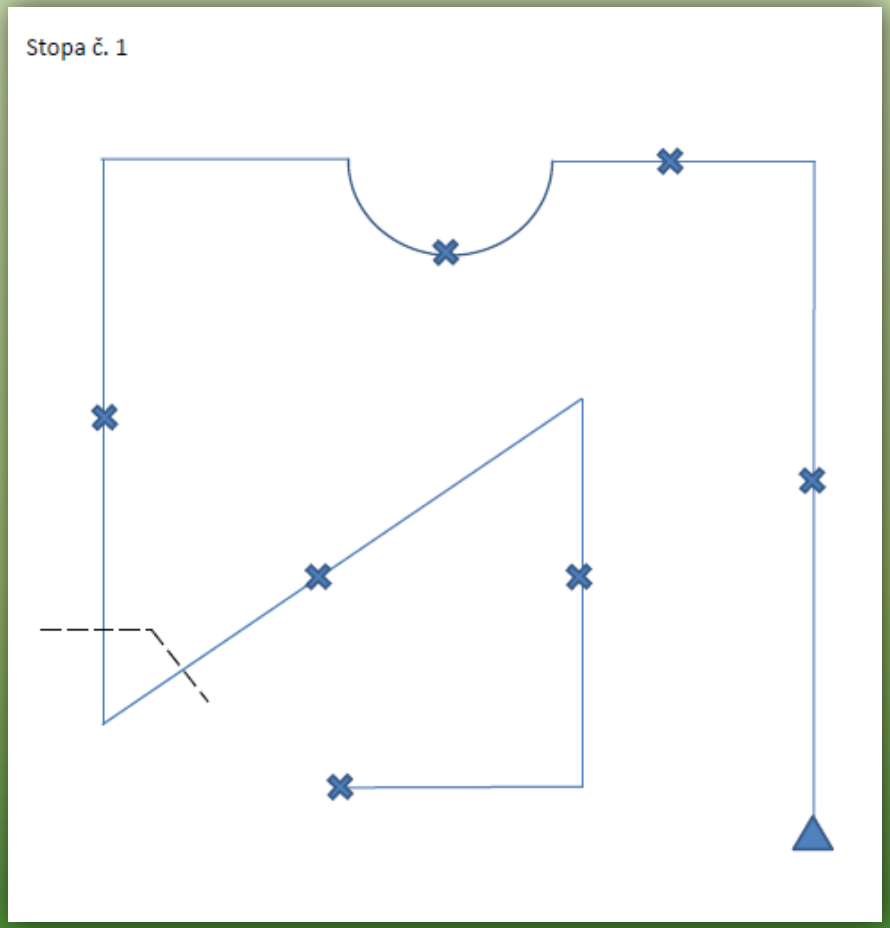

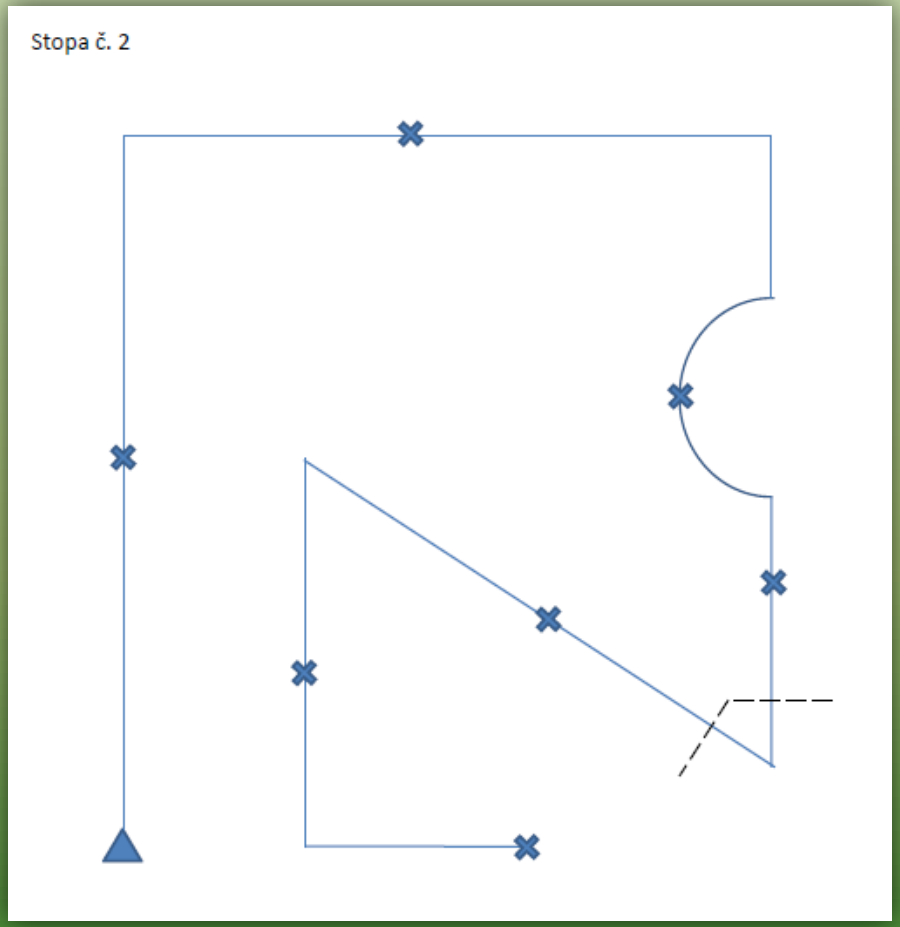

2.4. Plány (tvary) stop

Strana 2 z 5

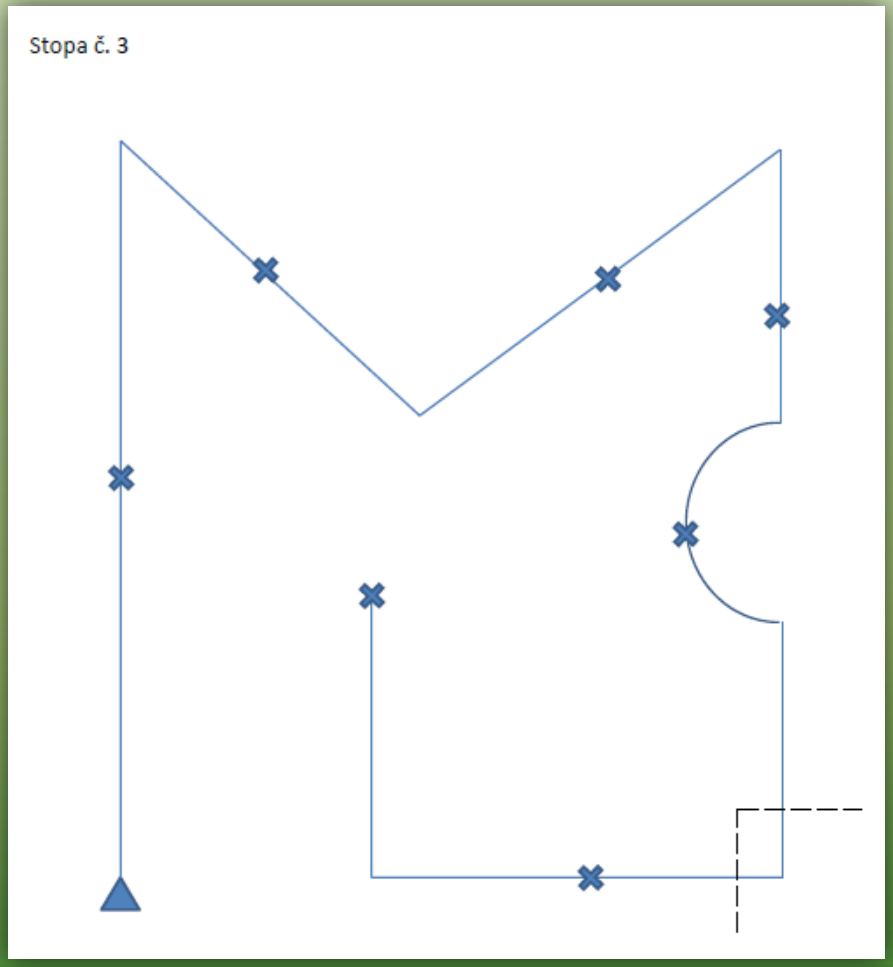

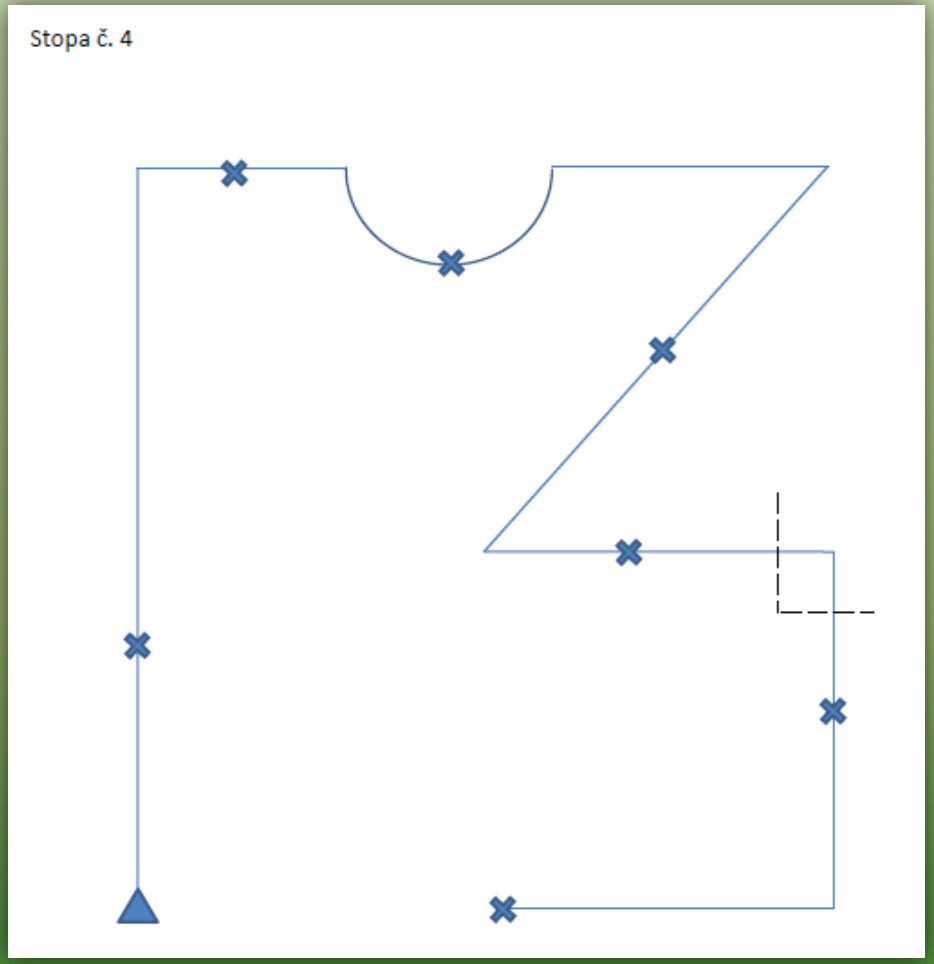

2.4. Plány (tvary) stop

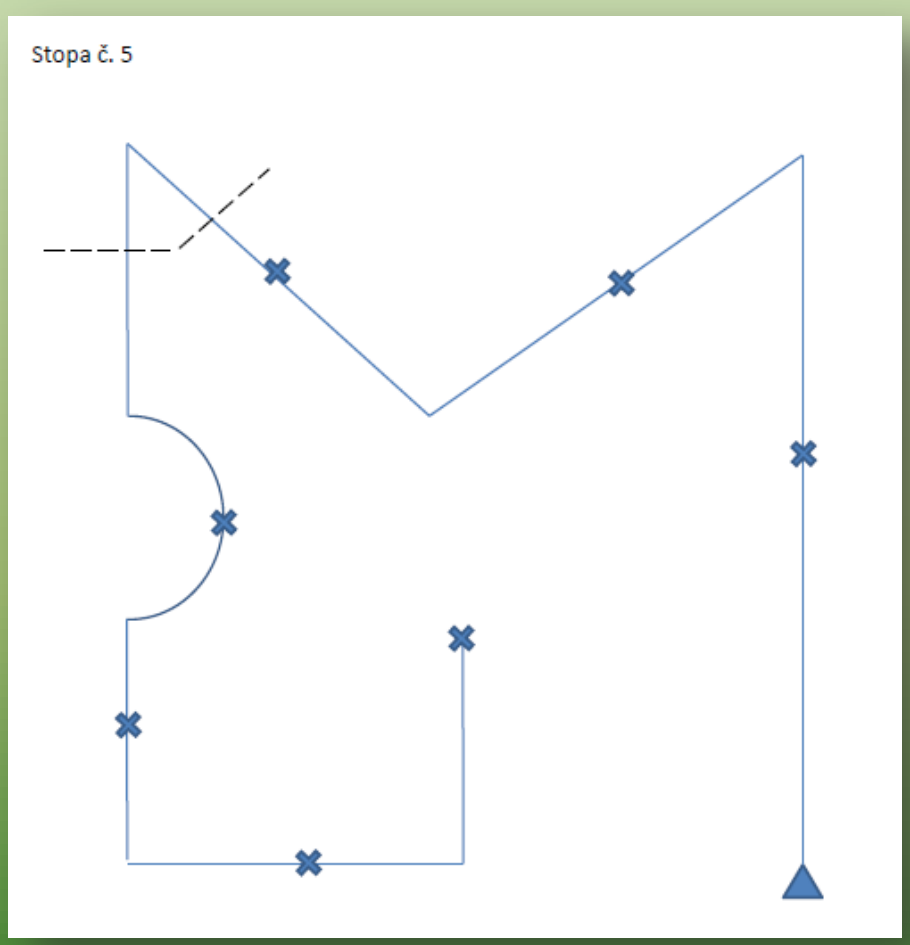

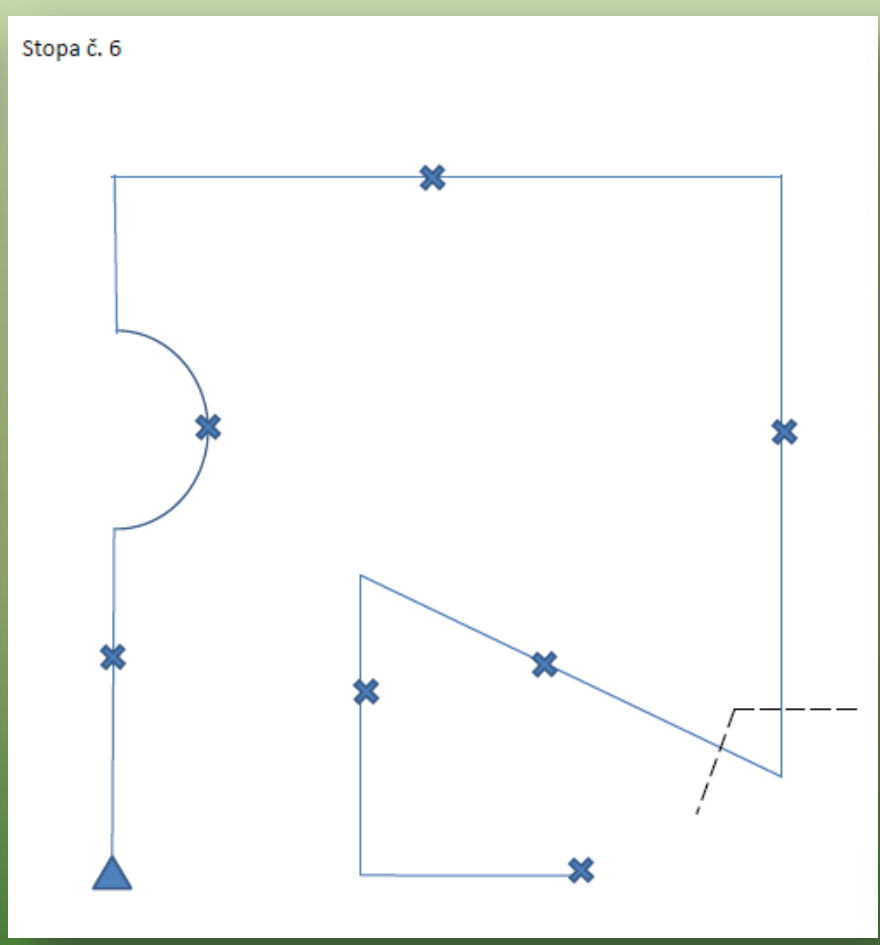

2.4. Plány (tvary) stop

Strana 4 z 5

Stopa č. 7

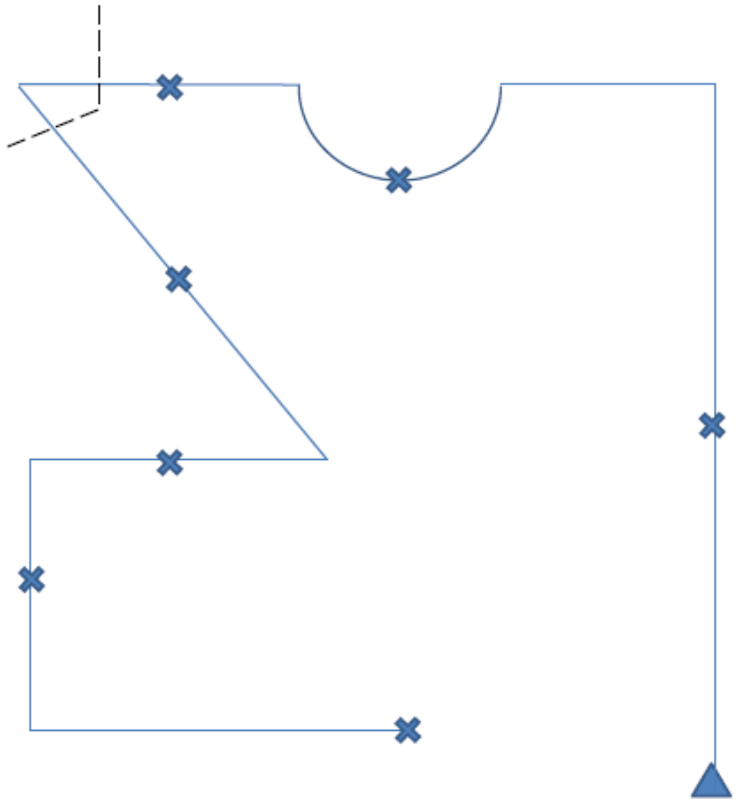

Stopa č. 8

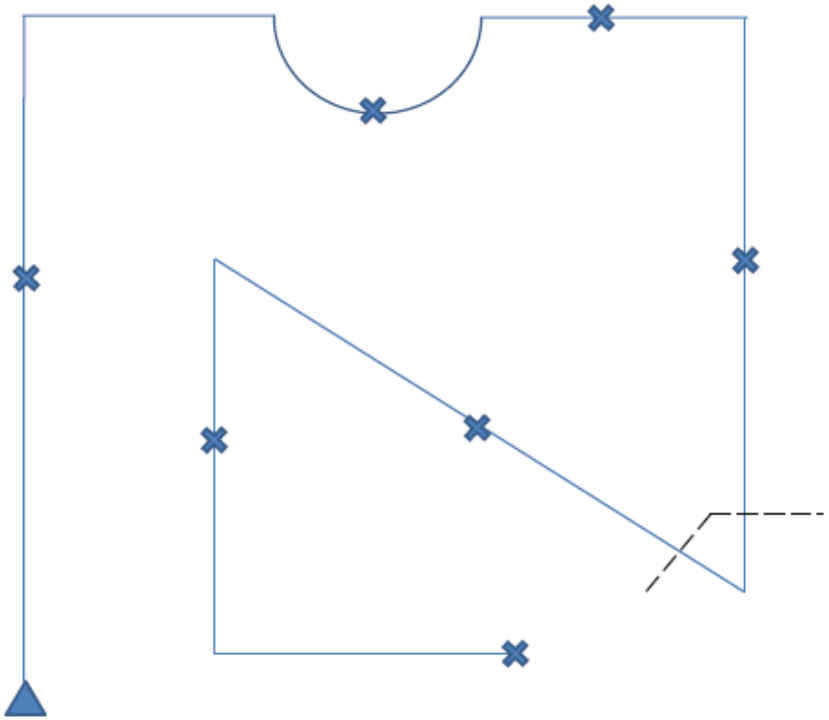

2.4. Plány (tvary) stop

Strana 5 z 5

Stopa č. 9

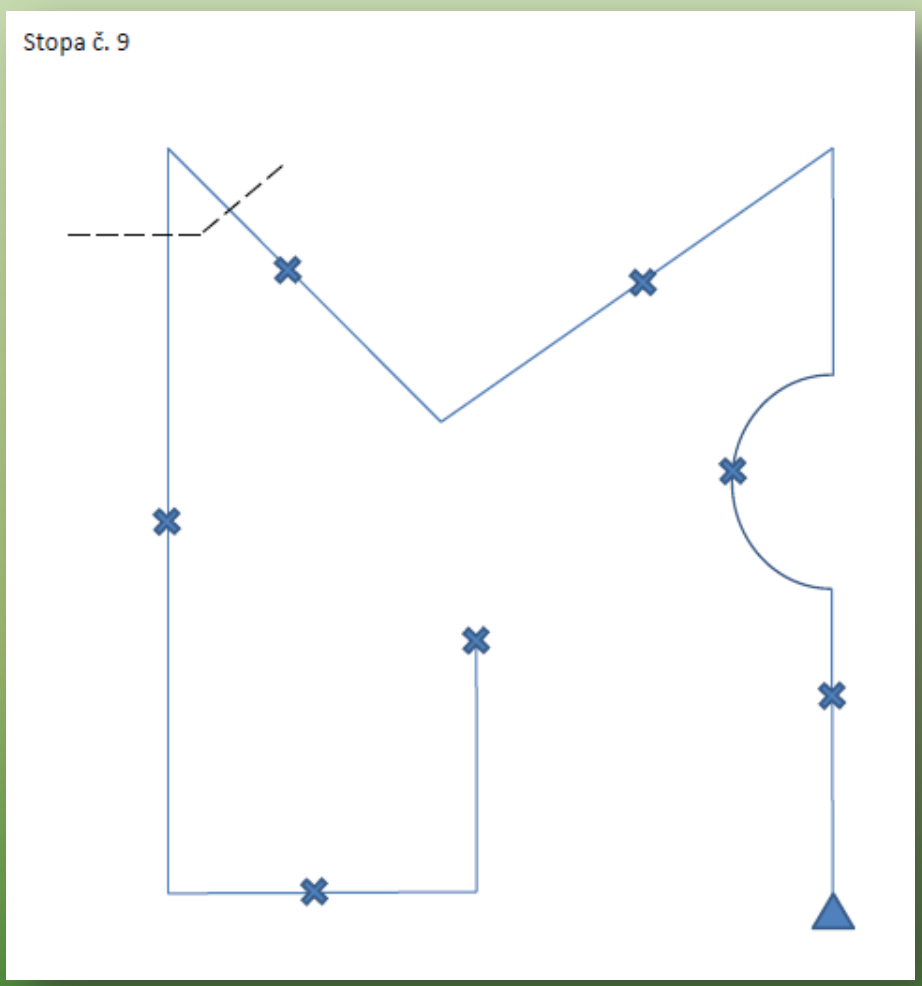

Stopa č. 10 - náhradní

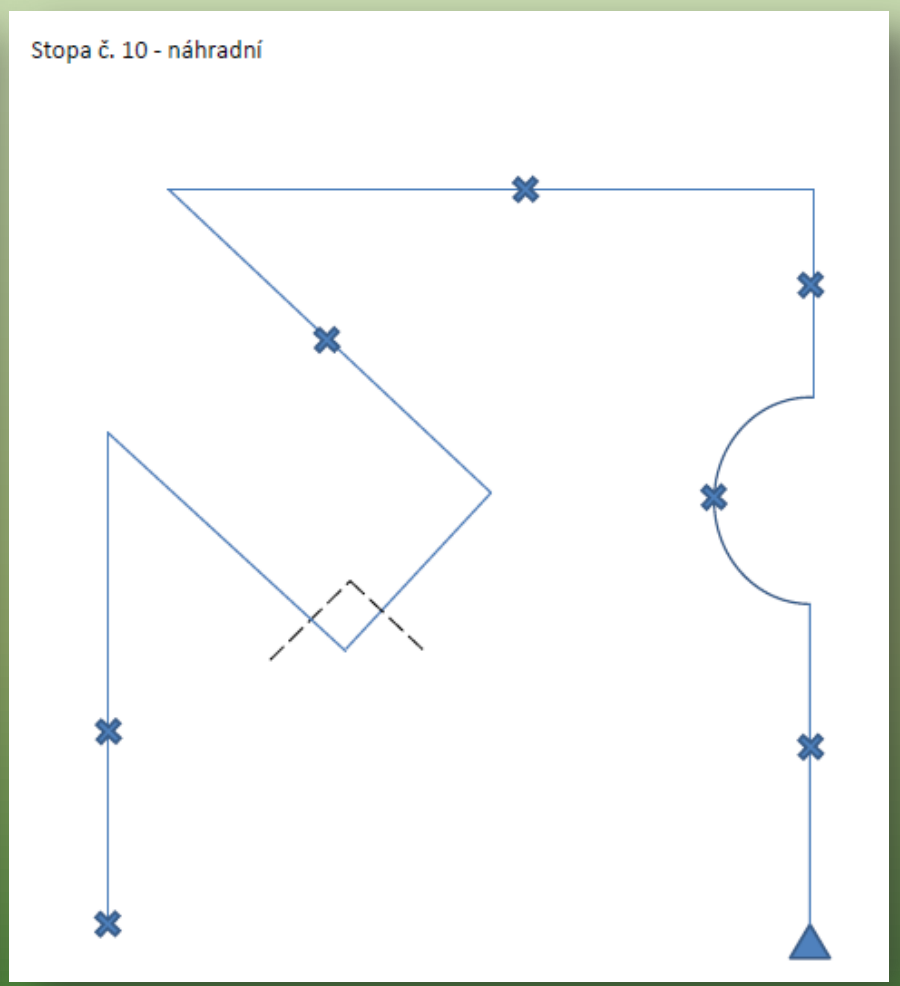

3. Kladení stop

(ZODPOVĚDNOST KLADEČE)

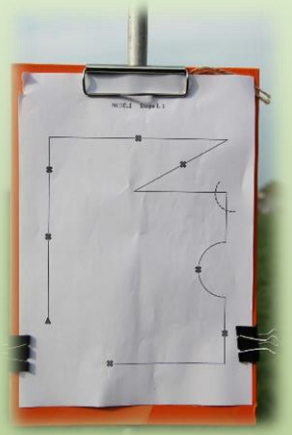

3.1. Pravidla pro kladeče u kladení stop

3.2. Zakreslení průběhu pokládané stopy

3.3. Pravidla pro kladeče u vypracování stop

3.1. Pravidla pro kladeče u kladení stop

Všichni kladeči požívají stejnou obuv (kožená obuv, holínky) – toto určuje vedoucí stop po poradě s rozhodčím.

Doporučená délka v krocích a tvar jednotlivých stop jsou určeny na kartě od vedoucího stop.

Před provedením nášlapu musí kladeč ujít minimálně 5 kroků ve směru, ve kterém bude pokračovat stopa od nášlapu….(u NZŘ je možno vyjít z nášlapu v odklonu 45° vpravo nebo vlevo - toto se ale v praxi nedělá)

3.1. Pravidla pro kladeče u kladení stop

Cedulka na nášlapu musí být zapíchnuta po levé straně v bezprostřední blízkosti nášlapu a její čelní strana je otočena ve směru pokládání stopy.

Cedulka nášlapu by měla být označena pořadovým číslem stopy.

Na nášlapu kladeč setrvá cca. 30 vteřin, bez toho aby přešlapoval z nohy na nohu, pohupoval se, nebo jakkoli zvýrazňoval svůj pach na nášlapu.

Před vyjitím z nášlapu si kladeč najde vzdálený bod (nejlépe dva za sebou) na který bude ve stopě pokračovat.

3.1. Pravidla pro kladeče u kladení stop

Kladeč by měl dbát na relativní přímost jednotlivých úseků stopy (vyjma oblouku) a držet se v dostatečném odstupu od hranice oddělující prostor vedlejší stopy.

Po položení předmětu pokračuje kladeč rovně ve vytýčeném směru daného úseku (vyjma oblouku).

V případě že není jiná možnost a kladeč se nevyhne přechodu polní cesty, je třeba zvýšit frekvenci kroků a tak zvýraznit tento přechod. Toto je třeba oznámit rozhodčímu.

Délku úseků je možno oproti návrhu stopy upravit (zkrátit, prodloužit) dle podmínek v terénu (narušení autem, větší kalužˇ, hnojiště apod.) ale za předpokladu dodržení celkové předepsané délky stopy. Toto však musí být oznámeno rozhodčímu.

3.1. Pravidla pro kladeče u kladení stop

Stopu kladeč pokládá normální chůzí, délka mezi jednotlivými kroky (měřená od paty nebo špičky jedné nohy k patě nebo špičce druhé nohy) by měla mít 50 cm (viz obrázek)

Po položení posledního předmětu pokračuje kladeč v přímém směru ještě několik kroků.

U stop IPO-FH (dvě stopy ve dvou dnech) kladou stopu jednomu závodníkovi (psovi) dva různí kladeči !

U stop ZPS 2 (dvě stopy v jednom dni) klade stopu jednomu závodníkovi (psovi) jeden (stejný) kladeč !

DÉLKA KROKU KLADEČE

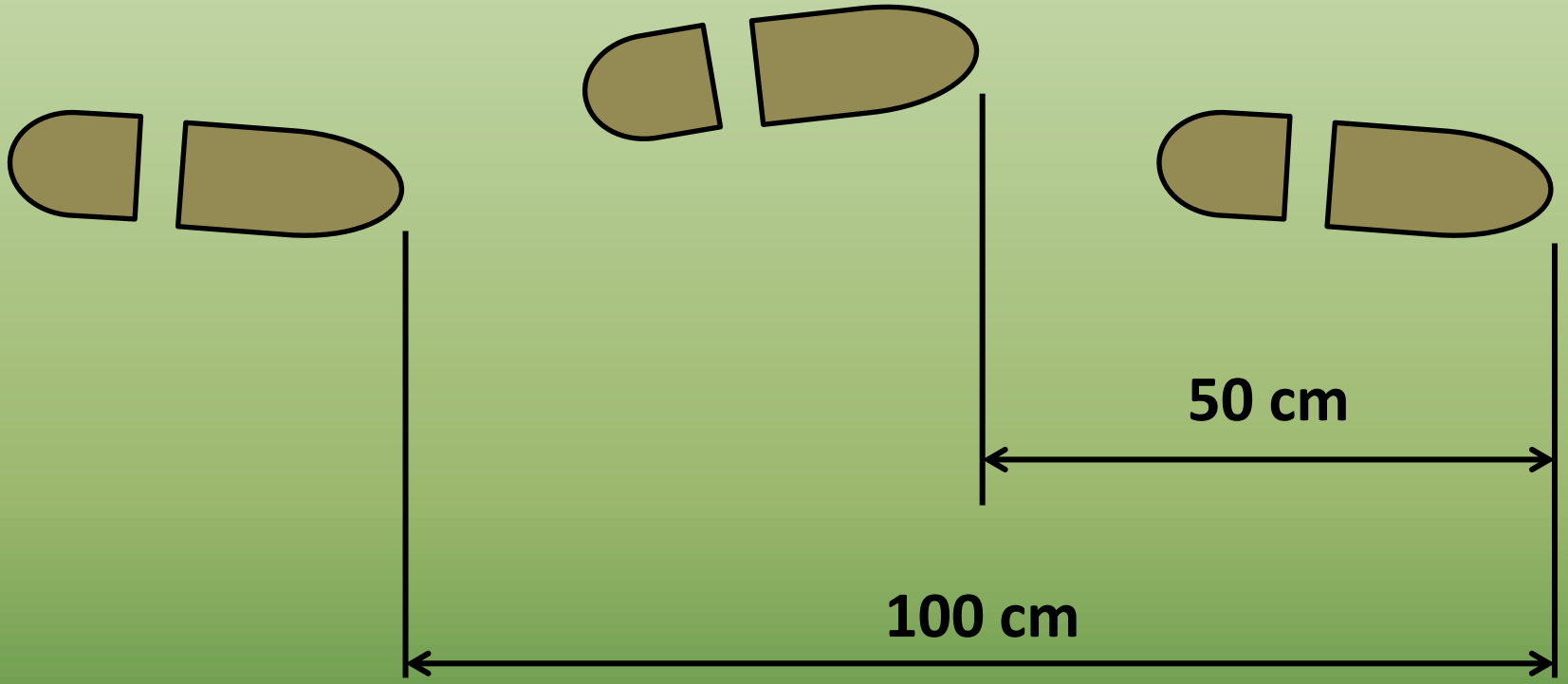

3.2. Zakreslení průběhu pokládané stopy

Průběh pokládané stopy zaznamenává kladeč do nákresu stopy včetně položených předmětů.

Do nákresu stopy se rovněž zaznamenává čas pokládaní stopy, popřípadě čas vypracování stopy.

Tvary stop jsou určeny vedoucím stop, popř. rozhodčím.

V případě nějaké překážky na stopě, kterou kladeč musí řešit, (např. vyjeté koleje, vyběhnutí zajíce v prostoru stopy atd. …) si zaznamená do nákresu stopy.

Před vypracováním stopy, kladeč předkládá nákres stopy rozhodčímu a komentuje případné možné překážky na stopě.

NÁKRES TVARU STOPY – IPO 3

IPO 3:
600 kroků
60 min. stará stopa
4x lomená v pravém úhlu
20 min. čas vypracování

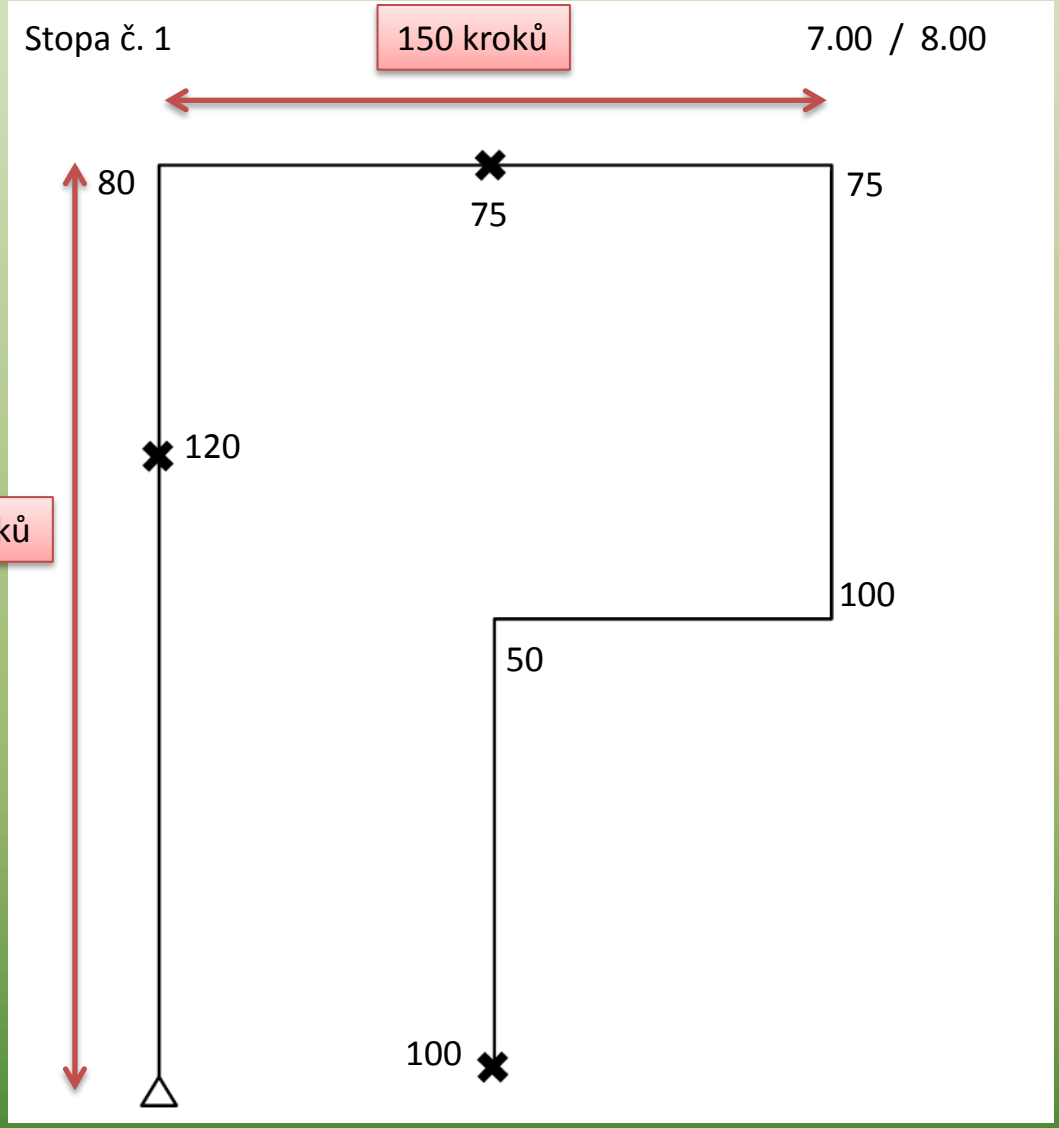

3.3. Pravidla pro kladeče u vypracování stop

Před uvedením psa psovodem na stopu stojí kladeč ve směru postupu prvního úseku stopy cca na délku stopovacího vodítka (20 kroků) za nášlapem.

Po uvedením psa na stopu a vykročení psovoda za psem, postupuje kladeč po stopě, přičemž si udržuje vzdálenost od psovoda min. na délku stopovacího vodítka.

Po označení předmětu psem a položení stopovačky psovodem na zem, dojde kladeč na konec stopovacího vodítka. Po znovu uvedení psa na stopu, pokračuje kladeč po stopě v určené vzdálenosti za psovodem po jeho vyjití za psem.

3.3. Pravidla pro kladeče u vypracování stop

Pokud pes řeší určitý problém a nepostupuje dále po stopě, zůstává kladeč stát za psovodem opět v určené vzdálenosti (minimálně na délku stopovacího vodítka), tak aby psovi nepřekážel v případě jeho vyhledávání ztracené stopy v prostoru mezi psovodem a kladečem.

V průběhu stopy po vypracování lomů psem kladeč dochází do vrcholu každého lomu a ověřuje, zdali pes daný lom vypracoval přesně v místě kde se lom nachází. Tato kontrola zároveň slouží i jako vizuální signál rozhodčímu, zda-li pes lom přešel, nedošel nebo vypracoval přesně.

3.3. Pravidla pro kladeče u vypracování stop

Kladeč se v průběhu vypracování stopy chová tak, aby psa ani psovoda při jejich práci zbytečně nerušil a negativně tak neovlivňoval ohodnocení jejich společné práce rozhodčím.

Zároveň se kladeč nesnaží jakkoliv napomáhat psovodovi v jeho orientaci postupu stopy, aby nemohl psovod psa v případě jeho problémů na stopě jakkoliv korigovat či zadržovat pomocí vodítka.

Naopak je kladeč v průběhu vypracování stopy nápomocen rozhodčímu a v případě nějaké nejasnosti při práci psa na stopě informuje rozhodčího například, zda se pes příliš neodchýlil ze stopy nebo že pes přešel (nenalezl) předmět atd.

3.3. Pravidla pro kladeče u vypracování stop

Po ukončení stopy a odhlášení psovoda rozhodčímu, jde kladeč k rozhodčímu pro případ jeho potřeby konzultace čí doplnění informace o průběhu stopy kladečem.

4. Lomy a oblouk na stopě

4.1. Kladení pravých lomů

4.2. Kladení ostrých lomů

4.3. Kladení oblouku

4.1. Kladení pravých lomů

Strana 1 z 3

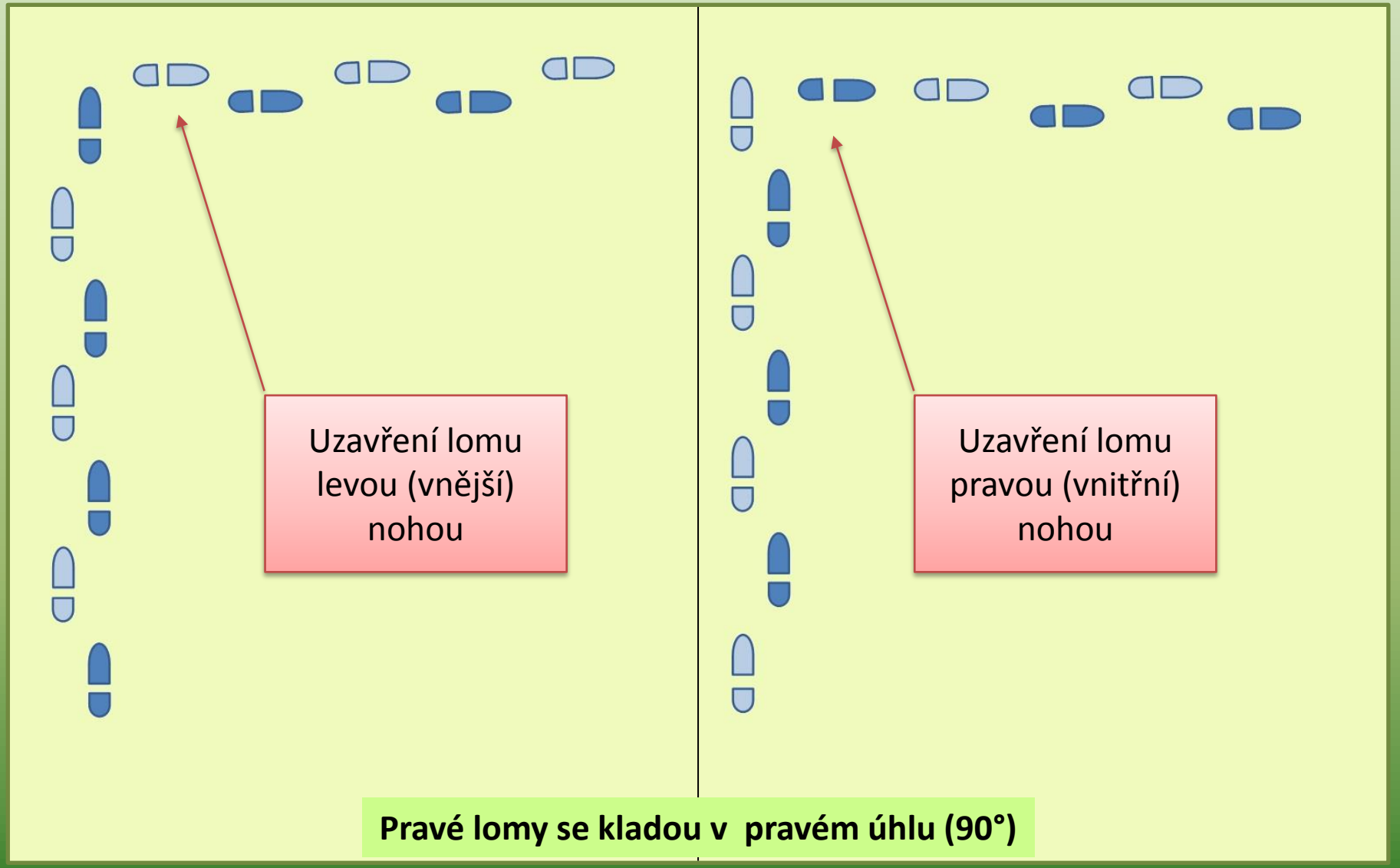

Pravé lomy se kladou v pravém úhlu (90°)

4.1. Kladení pravých lomů

Strana 2 z 3

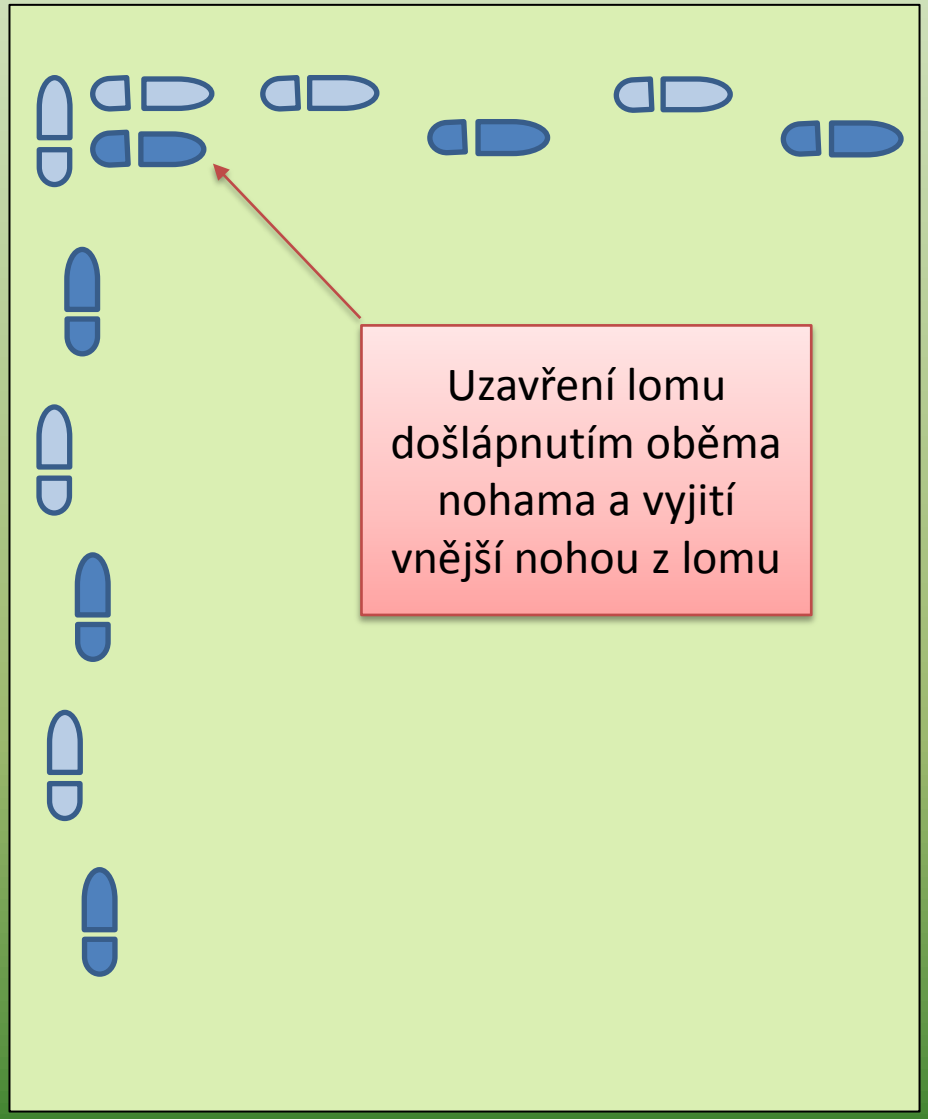

Zde se jedná o mírné zesílení pachu kladeče na lomu stopy došlápnutím oběma nohama do vrcholu lomu ve směru pokračování následujícího úseku stopy.

Kladeč se na lomu nezdržuje a plynule pokračuje v kladení dalšího úseku stopy normálním krokem.

V žádném případě kladeč nezvýrazňuje lom nežádoucím způsobem, jako např. přešlapováním nebo jiným způsobem aby nedošlo k narušování povrchu terénu!!!
To znamená, že kladeč nesmí pomáhat psovi nepřirozenou chůzí!!!

4.1. Kladení pravých lomů

Strana 3 z 3

4.2. KLADENÍ OSTRÝCH LOMŮ

Strana 1 z 3

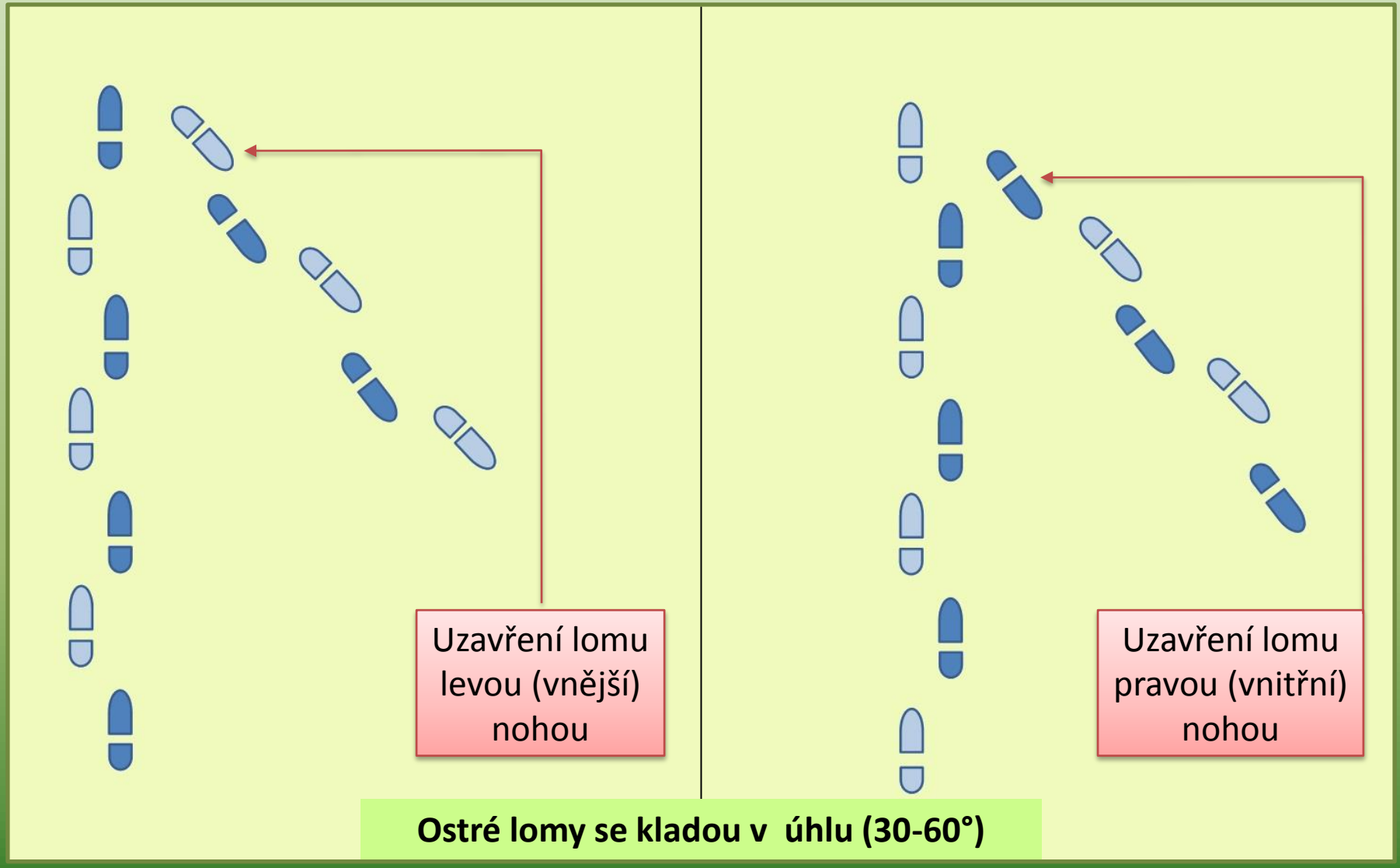

Ostré lomy se kladou v úhlu (30-60°)

4.2. KLADENÍ OSTRÝCH LOMŮ

Strana 2 z 3

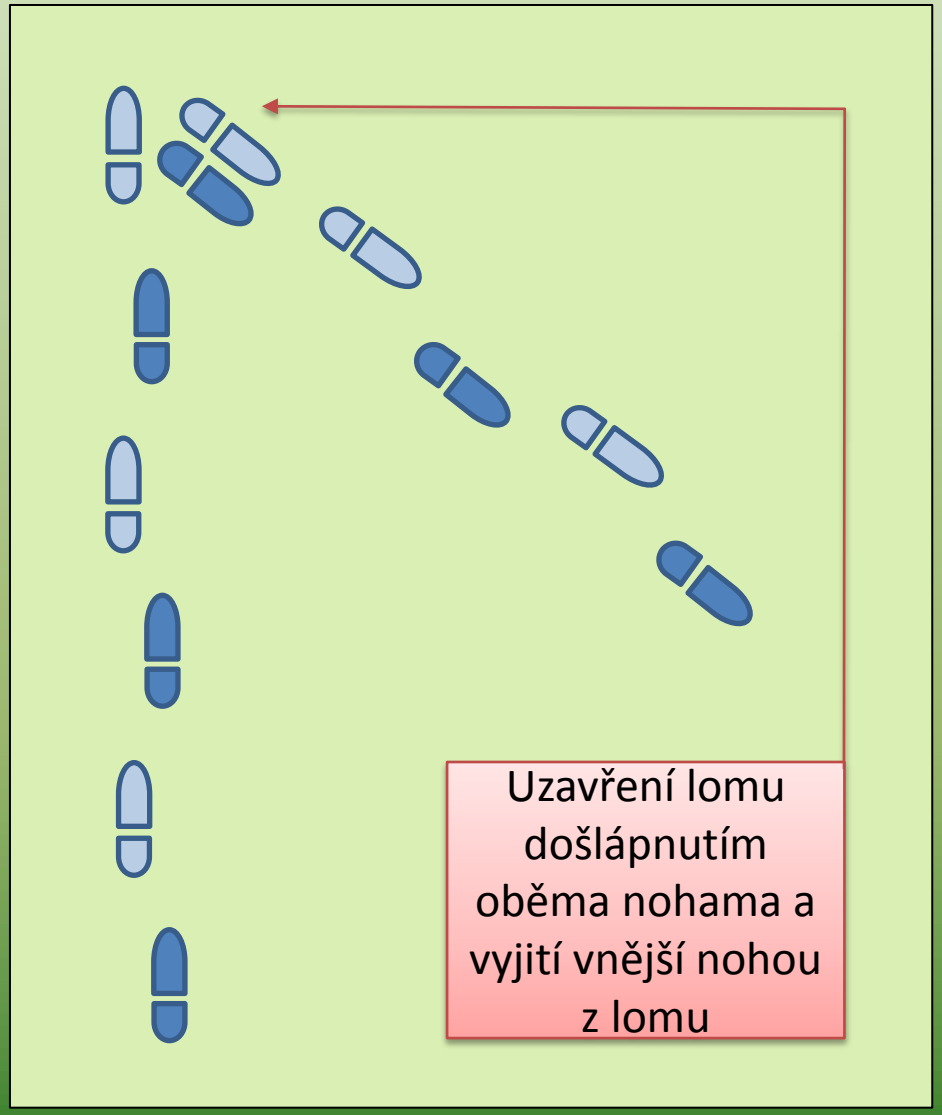

Zde se jedná o mírné zesílení pachu kladeče na lomu stopy došlápnutím oběma nohama do vrcholu lomu ve směru pokračování následujícího úseku stopy.

Kladeč se na lomu nezdržuje a plynule pokračuje v kladení dalšího úseku stopy normálním krokem.

V žádném případě kladeč nezvýrazňuje lom nežádoucím způsobem, jako např. přešlapováním nebo jiným způsobem aby nedošlo k narušování povrchu terénu!!!
To znamená, že kladeč nesmí pomáhat psovi nepřirozenou chůzí!!!

4.2. KLADENÍ OSTRÝCH LOMŮ

Strana 3 z 3

4.3. Kladení oblouku

Strana 1 z 2

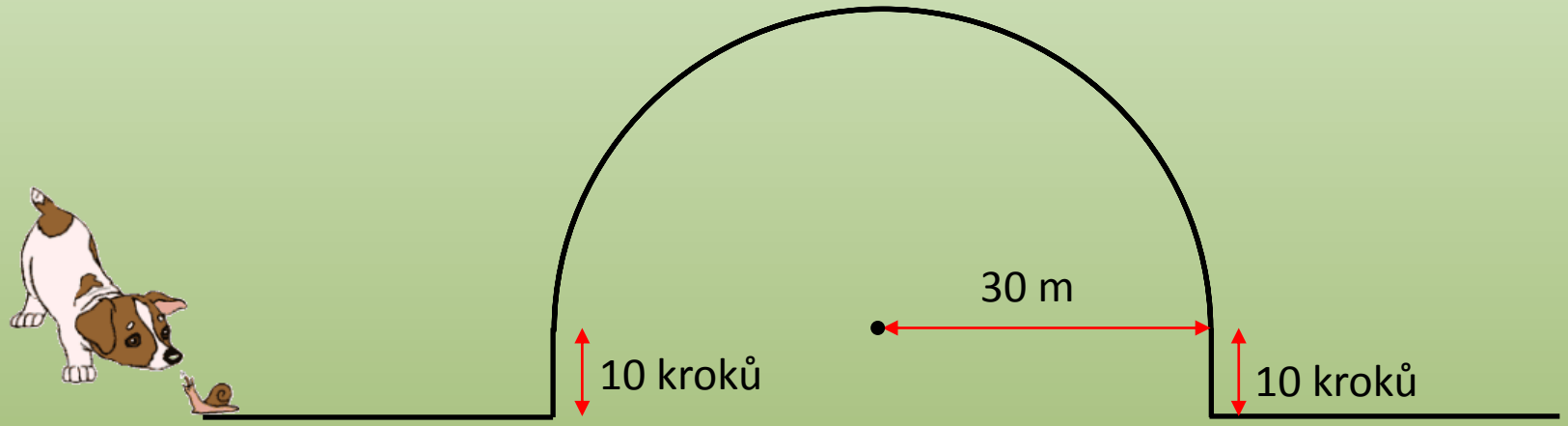

- Oblouk je samostatně hodnocený úsek stopy FH2 (IPO-FH).
- Poloměr oblouku je cca na délku třech stopovacích vodítek……30 m.
- Obvod oblouku se pohybuje okolo 180 kroků.
- Vstup a výstup z oblouku musí mít pravý úhel a délku rovných úseků minimálně 10 kroků.

4.3. Kladení oblouku

Strana 2 z 2

5. Předměty na stopě

5.1. Všeobecné informace

5.2. Rozměry a materiál předmětů

5.3. Stanovené vzdálenosti pokládání předmětů

5.1. Všeobecné informace

- Použity mohou být pouze dobře napachované předměty (nejméně 30 min.)
- Předměty musí být označeny číslem stopy a číslem pořadí předmětu (FH2)
- Pořadí předmětů určuje rozhodčí a za jejich číselné označení odpovídá vedoucí závodu.
- Kladeč pokládá předměty dle jejich pořadí, vyznačeného na předmětech nebo určeného rozhodčím. Pokud dojde k omylu a záměně předmětů v určeném pořadí, ohlásí kladeč tuto skutečnost rozhodčímu.
- Pokud kladeč opomene na některý z úseků (stopy FH2) položit předmět dle náčrtku, může dát tento předmět na následující úsek, kde budou v dostatečném odstupu předměty za sebou.

5.1. Všeobecné informace

Strana 2 z 3

- Orientaci položení předmětů (podélně nebo příčně ve směru stopy) určuje rozhodčí. Všichni kladeči je kladou stejně.
- Předměty se kladou přímo do šlápoty za chůze, nepohazují se na stopu (viz video).

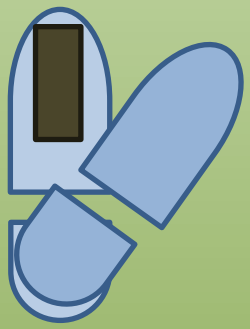

Podélné položení předmětu

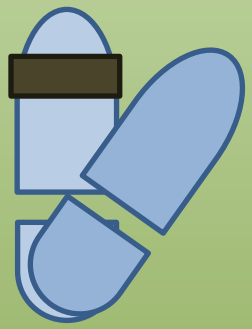

Příčné položení předmětu

- Nenalezené předměty (neoznačené psem) se během ani po ukončení stopy kladečem nedohledávají.

5.1. Všeobecné informace

Strana 3 z 3

5.2. Rozměry a materiál předmětů

MZŘ (IPO) :
a) V průběhu jedné stopy musí být pokládány **rozdílné předměty** (např.: kůže, textil, dřevo).
b) Předměty musí být cca 10 cm dlouhé, 2-3 cm široké a 0,5 - 1 cm silné, a nesmí se svou barvou podstatně lišit od okolního terénu.

NZŘ :
a) Předměty musí být z textilu nebo jiného materiálu, který dobře přijímá a drží pachy (nesmí být z kovu a skla).
b) nesmí se svou barvou nápadně odlišovat od terénu a být větší než 100 x 50 x 10 mm.

5.3. Stanovené vzdálenosti pokládaní předmětů

- Předměty se pokládají **min. 40 kroků** před nebo za lomem. Toto platí i u křížení (škol. rozhodčích 2014)

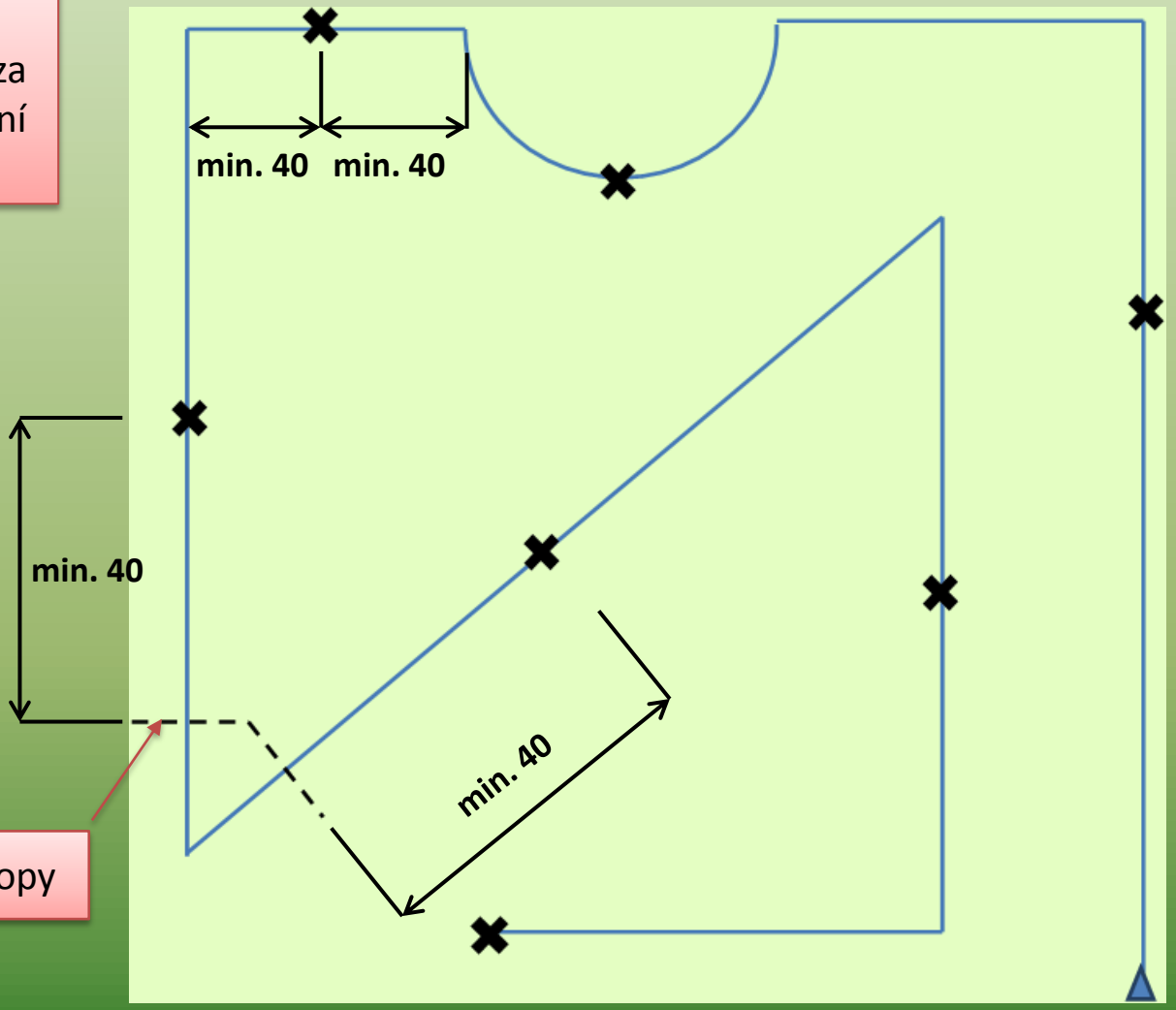

5.3. Stanovené vzdálenosti pokládaní předmětů

Stopa (cizí) dle zkoušky:	Tvar stopy:	Vzdálenost prvního předmětu na stopě	Vzdálenost ostatních předmětů
IPO 2	Nejméně **400 kroků**, **3 úseky**, **2 lomy** (cca 90°), **2 předměty**, nejméně **30 min** stará.	První předmět je pokládán po nejméně **100 krocích** na 1. nebo 2. úsek	Druhý (poslední) předmět na konci stopy
IPO 3	Nejméně **600 kroků**, **5 úseků**, **4 lomy** (cca 90°), **3 předměty**, nejméně **60 min stará**.	První předmět je pokládán po nejméně **100 krocích** na 1. nebo 2. úsek	Druhý předmět dle pokynů rozhodčího a třetí na konec stopy
FH 1	Nejméně **1200 kroků**, **7 úseků, 6 lomů** (90°), **4 předměty**, nejméně **180 minut** stará, **překřížená**	První předmět nesmí být položen dříve než po **250 krocích**	Další předměty na ostatních úsecích, čtvrtý předmět (poslední) na konci stopy
FH 2 (IPO-FH)	Cca **1800 kroků** dlouhá, **8 úseků, 7 lomů**, **7 předmětů**, asi **180 minut stará**, **překřížená**, nejméně dva lomy musí být ostré v úhlu 30° až 60°	První předmět je pokládán po nejméně **100 krocích** na 1. nebo 2. úsek stopy	Ostatní předměty se pokládají na všechny úseky stopy v nepravidelné vzdálenosti, Sedmý (poslední) předmět musí ležet na konci stopy, **Je možno položit 2 předměty na jeden úsek**

5.3. Stanovené vzdálenosti pokládaní předmětů

Stopa (cizí) dle zkoušky:	Tvar stopy:	Vzdálenost předmětů na stopě
ZVV 2	nejméně **500 kroků** dlouhá, min.**1 hodinu** stará, **dva předměty** dvakrát lomená v pravém úhlu	1. předmět určuje rozhodčí nebo vedoucí stop. 2. předmět stopu ukončuje
ZVV 3	nejméně **1000 kroků** dlouhá, min. **3 hodiny** stará, **dva předměty** dvakrát lomená v pravém úhlu	1. předmět určuje rozhodčí nebo vedoucí stop. 2. předmět stopu ukončuje
ZPS 1	nejméně **500 kroků** dlouhá, min. **2 hodiny** stará, **dva předměty** čtyřikrát lomená, z toho jednou v ostrém úhlu, první lom bude vždy pravoúhlý, ostrý lom přibližně 45°	1. předmět určuje rozhodčí nebo vedoucí stop. 2. předmět stopu ukončuje
ZPS 2	**A)** nejméně **1500 kroků** dlouhá, min. **4 hodiny** stará, **dva předměty** dvakrát lomená v pravém úhlu, **B)** nejméně **500 kroků** dlouhá, min.**1 hodinu** stará, **dva předměty** čtyřikrát lomená, z toho jednou v ostrém úhlu**,** První lom vždy pravoúhlý, ostrý lom přibližně 45° **křížená jinou osobou**,	1. předmět určuje rozhodčí nebo vedoucí stop. 2. předmět stopu ukončuje 1. předmět určuje rozhodčí nebo vedoucí stop. 2. předmět stopu ukončuje

6. Křížení stop

- Křížení stopy cizí osobou se používá u stop FH1, FH2 (IPO-FH) a ZPS2 (500 kroků dlouhá, 1 hod stará, 4 lomy z toho jeden ostrý).
- Čas křížení:

a) FH1 - **30 minut po dokončení kladení stopy** obdrží druhá, pro psa cizí osoba pokyn od rozhodčího (vedoucího stop), aby stopu na určených místech dvakrát překřížila.

b) FH2 (IPO-FH) – **30 minut před vypracováním stopy** je stopa křížena ve dvou úsecích pod úhlem větším než 60° stopou jiného kladeče.

c) ZPS2 – **30 minut po položení stopy** a to v 45° až 90° úhlu.

Nejlépe je provádět křížení stopy v pravém úhlu (90°) !!!

6. Křížení stop

- Místa pro křížení označuje kladeč viditelnými trasírkami, které křižitel během křížení odnese sebou.
- Kladeč označí místa pro křížení trasírkami za pochodu.
- Křižitel při křížení stopy odebírá trasírky za pochodu.
- Místa pro křížení stopy jsou umístěny na stopě před a po lomu ve vzdálenosti ne menší než 40 kroků.
- **Křížení nesmí být provedeno na prvním a taky na posledním úseku stopy a zároveň jeden úsek nesmí být křížen dvakrát**…platí pro FH1, FH2 (IPO-FH) dle MZŘ.
- **Křížení se provádí asi v polovině 1. a 2. úseku ve směru stopy**…platí pro ZPS2 dle NZŘ.

6. Křížení stop

Strana 3 z 7

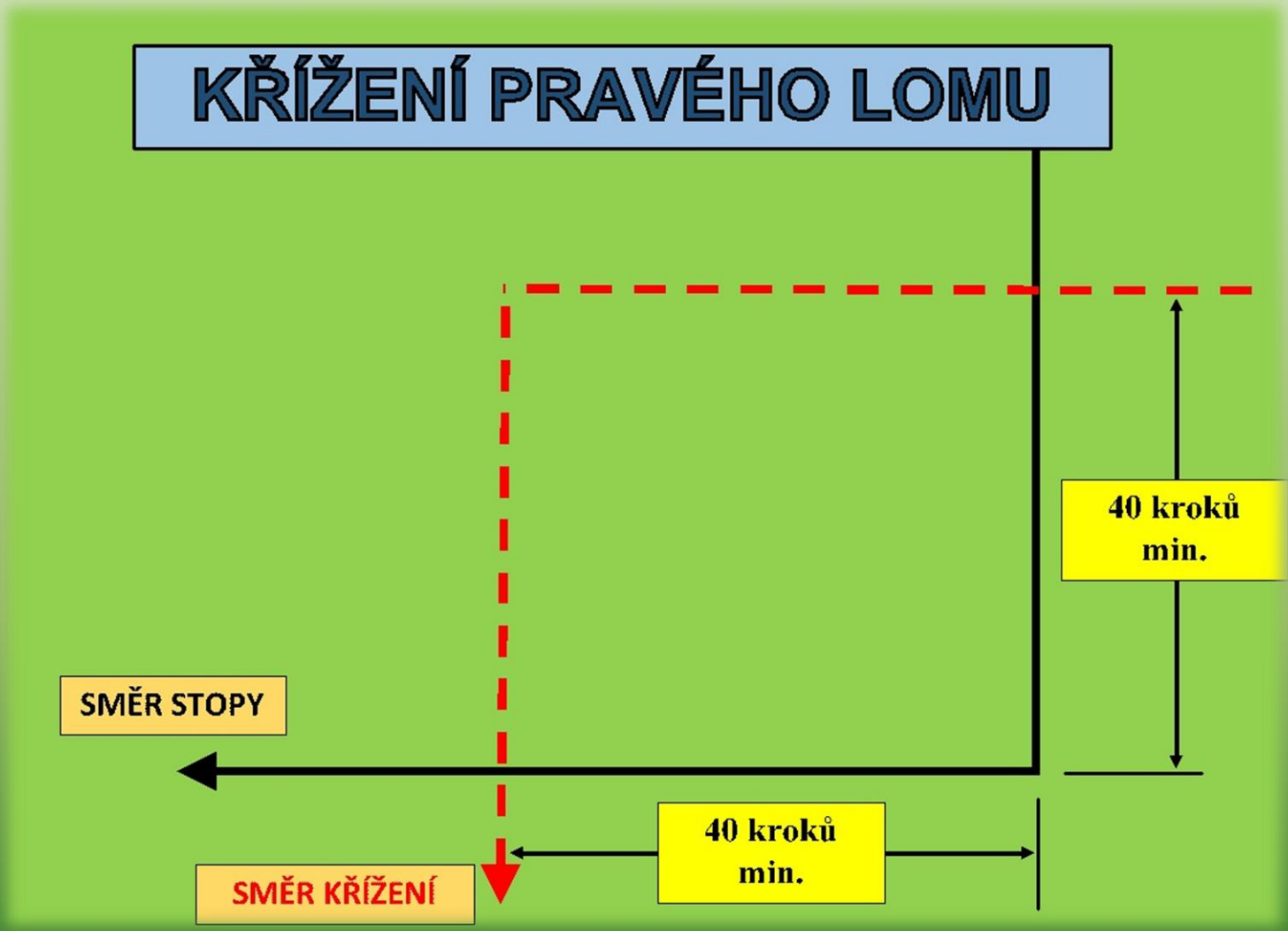

6. Křížení stop

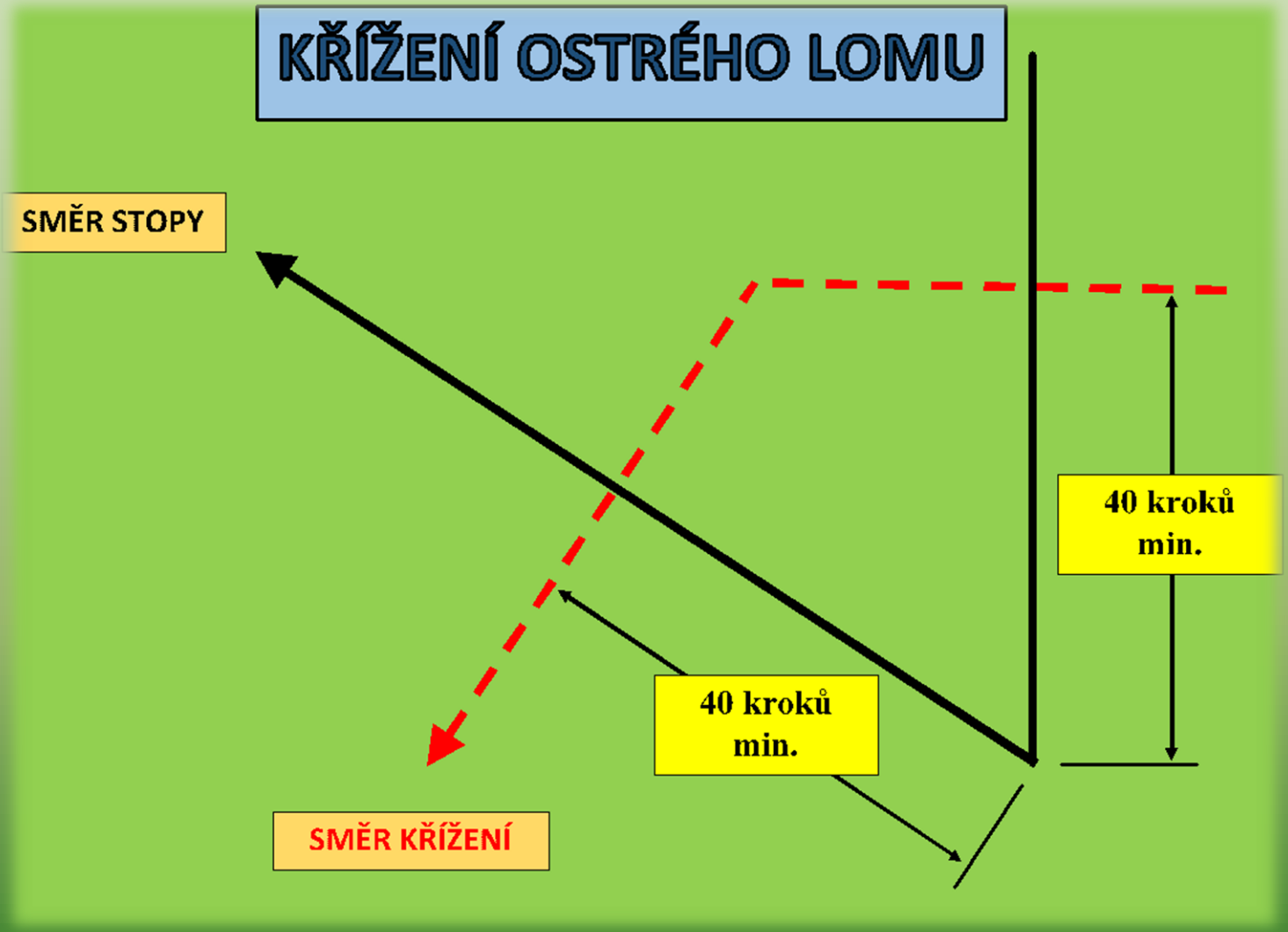

6. Křížení stop

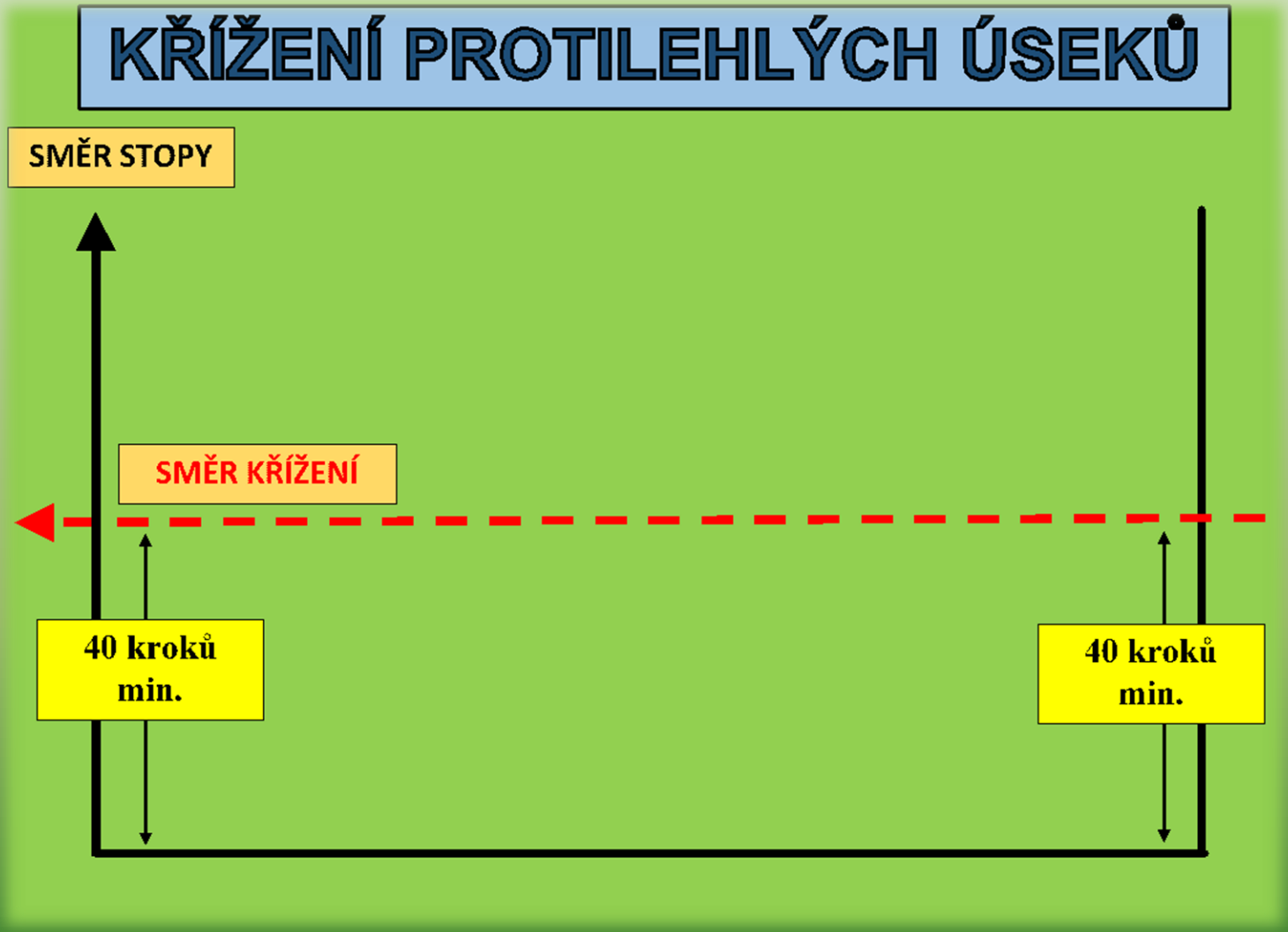

6. Křížení stop

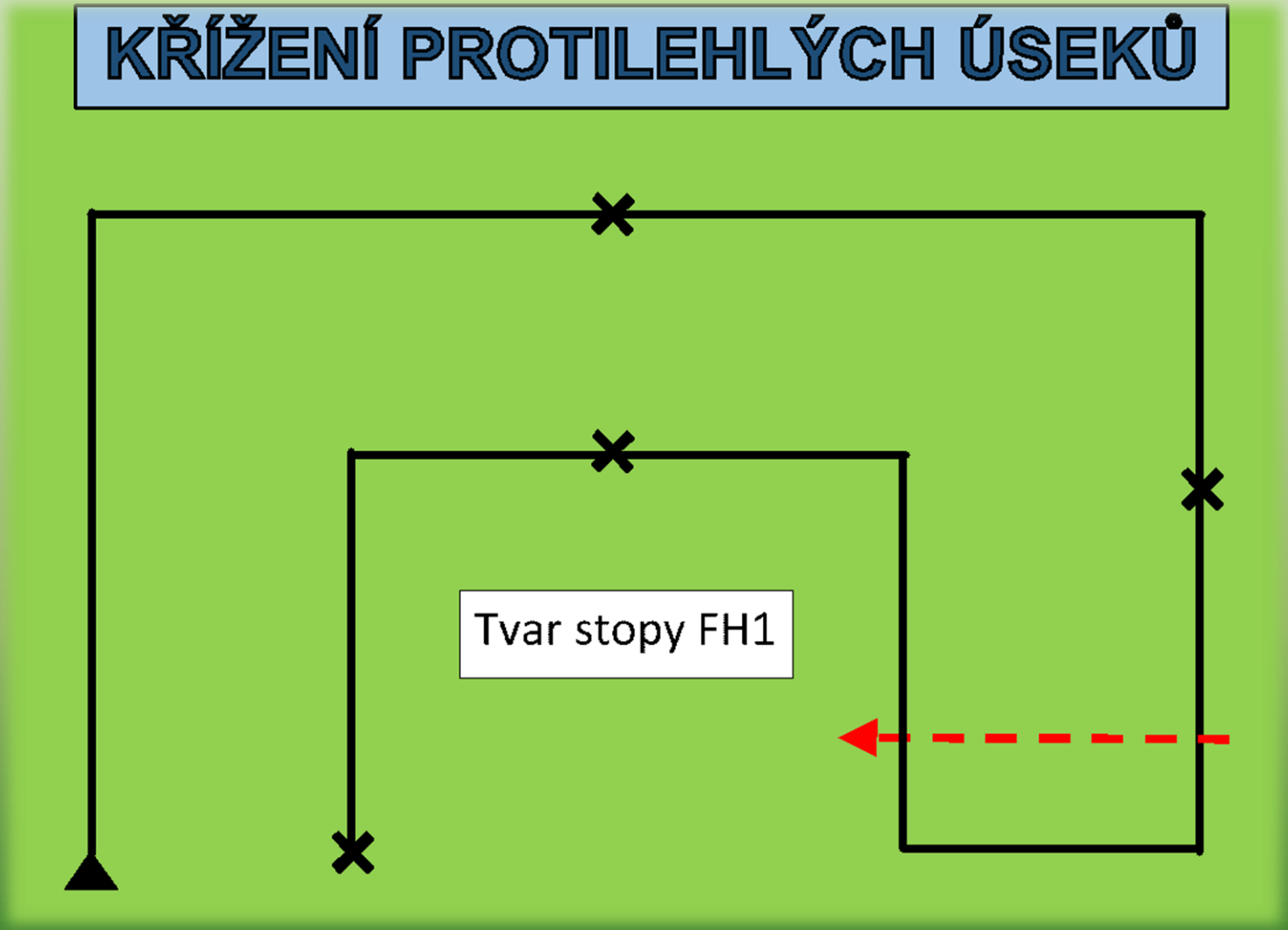

6. Křížení stop

Strana 7 z 7

KONEC

Děkuji za pozornost

